

Oppiminen nuorisotyössä

Tomi Kiilakoski sekä Eila Kauppinen, Nuorisotutkimusseura
Kanuuna, verkostopäivät 30.8.2023

Oppiminen

Nuorisotyön määrittelyssä kysymys on siitä, millainen toimiala, ammatti tai profesio nuorisotyö on.

Nuorisotyön oikeuttamisessa taas on kyse nuorisotyön ulkopuolisten tahojen vakuuttamisesta siitä, että yhteiskunnan tai yhteisöjen pitäisi arvostaa nuorisotyötä. Tähän saattaa kytkeytyä aiempaa vahvempaa hallinnollisen, taloudellisen, sosiaalisen tai juridisen tunnustuksen hakemista.

Erytisesti eurooppalaisessa nuorisopolitiikassa ja nuorisotyön politiikassa tyypillinen vastaus on, että nuorisotyössä on kyse oppimisesta.

Tätä käytetään nuorisotyön oikeuttamiseen, mutta sen oletetaan olevan myös kuvaus siitä, mitä nuorisotyö pohjimmiltaan on.

Oppiminen Euroopassa

Nuorisopolitiikassa non-formaalin oppimisen lopullisena läpimurtona voi pitää Euroopan unionin nuorisopolitiikan virstanpylvästä, vuonna 2001 julkaistua valkoista kirjaa *A New Impetus for European Youth*, joka suomennettiin nimellä *EU:n nuorisopolitiikan uudet tuulet* (Euroopan komission valkoinen kirja 2001).

Siinä korostettiin elinikäisen oppimisen keskeisyyttä eurooppalaisille nuorille ja koulun ulkopuolisen oppimisen asemaa, vaikka samalla tunnustettiin muodollisen koulutuksen merkitys. Näin nuorisopolitiikkaan oli luotu käsitteistö, jonka kautta nuorisotyön merkitystä voitiin korostaa osana yhteiskunnallista keskustelua koulutuksesta.

Käsite korostaa nuorisotyön pedagogista tai kasvatuksellista luonnetta vastakohtana näkemyksille, joissa nuorisotyö ymmärretään sosiaalisiin ongelmiin puuttumisen näkökulmista ja jotka vievät näin nuorisotyön lähemmäs sosiaalityötä.

Euroopan neuvoston suositus nuorisotyöstä

Nuorisotyö on yleiskäsite, joka kattaa laajan kirjon erilaisia nuorten itsensä järjestämiä tai heidän kanssaan ja heitä varten yksilöllisesti tai ryhmissä järjestettyjä sosiaalisia, kulttuuriin liittyviä, kasvatuksellisia, ympäristöön liittyviä ja/tai poliittisia toimintamuotoja. Nuorisotyötä tekevät sekä palkatut että vapaaehtoiset nuorisotyöntekijät, ja se perustuu nuorille kohdistettuihin epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen prosesseihin sekä vapaaehtoiseen osallistumiseen. Nuorisotyö on lähtökohtaisesti sosiaalista toimintaa, jossa työskennellään nuorten ja heidän yhteisöjensä kanssa ja edistetään heidän osallisuuttaan omissa yhteisöissään ja päätöksenteossa ja heidän aktiivista osallistumisestaan niihin. (Ministerikomitean suositus CM/Rec(2017)4 jäsenvaltioille nuorisotyöstä 2017.)

Vähän tarkemmin

Euroopan neuvoston määritelmä sopii hyvin yhteen niiden sosiaalipedagogisten näkemysten kanssa, jotka korostavat nuorisotyön tavoitteissa nuorten yhteisökytköksiä, heidän sosiaalisia suhteitaan ja osallisuutta (Nivala 2019, 6).

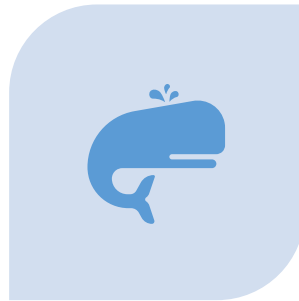
Käytännössä eurooppalaiset nuorisotyön kulttuurit vaihtelevat. Nuorisotyötä ohjaava lainsäädäntö, rahoitusrakenteet tai nuorisotyön koulutusjärjestelmä ovat varsin erilaisia eri Euroopan maissa. (Kiilakoski 2020.)

Osa eurooppalaisista nuorisotyön kulttuureista on lähempänä traditiota, jossa nuorisotyötä hahmotetaan ensisijaisesti sosiaalisen huono-osaisuuden pedagogisena kohtaamisena, ja osa taas näkee nuorisotyön selvemmin yleisenä kansalaisuutta tukevana työnä (ks. Nivala 2019; Nivala & Rynänen 2019, 40).

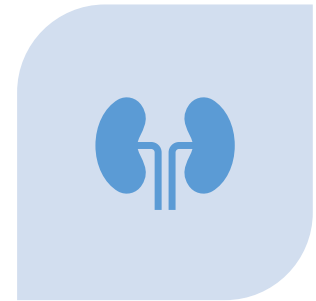
Oppimisen käsitteen kritiikkiä

VOIDAAN MYÖS ESITTÄÄ KRIITTISIÄ HUOMIOITA OPPIMISEN POLITIIKASTA ELI SIITÄ, MILLAISTA YHTEISKUNNALLISTA VALTAA KÄYTETÄÄN, KUN PUHUTAAN NUOREN YKSILÖN OPPIMISESTA JA HÄNEN VELVOLLISUUDESTAAN KEHITTÄÄ ITSEÄN AKTIIVISENA, ITSEÄN JA TUNTEITAAN TARKKAILEVANA JA SÄÄTELEVÄNÄ TOIMIJANA (KS. BRUNILA & LUNDAHL 2020).

GERT BIESTA (2010) ON KUTSUNUT OPPIMISPUHEEN LISÄÄNTYVÄÄ VALTA-ASEMAA TERMILLÄ *LEARNIFICATION*. HANKALASTI SUOMEKSI KÄÄNTYVÄLLÄ KÄSITTEELLÄ BIESTA VIITTAÄ SIIHEN, ETTÄ OPPIMISPUHE ON VALLANNUT ALAN PERINTEISILTÄ KASVATUKSEN KÄSITTEILTÄ, JOISTA SOSIAALIPEDAGOGIIKAN ALALLA PUHUTAAN YLEISESTI OPPIMISEN SIJAAAN.

BIESTA PITÄÄ OPPIMISPUHETTA ONGELMALLISENA KAHDESTA SYYSTÄ. ENSIMMÄISEKSI OPPIMINEN ON YKSILÖLLISTÄVÄ KÄSITE, SILLÄ USEIMMISSA TEORIOISSA OPPIMISEN SUBJEKTI ON YKSILÖ, EI RYHMÄ TAI YKSILÖIDEN VÄLINEN SUHDE. TOISENA ONGELMANA BIESTA PITÄÄ SITÄ, ETTÄ OPPIMINEN ON PROSESSIKÄSITE. KUN KOROSTETAAN OPPIMISEN AVOIMUUTTA, ON HANKALA PUHUA PÄÄMÄÄRISTÄ. (BIESTA 2010, 18–19.)

Miten me hahmotamme oppimista?

Oppimisen hahmotamme nkasvattajien rakentamien puitteiden sisällä tapahtuvaksi prosessiksi, jossa osallistutaan käytäntöön.

Oppimisen voi havaita muutoksena, kun oppijoiden kyvyt kiinnittyä käytäntöön lisääntyvät (Kemmis & Edwards-Groves 2018).

Erotuksena käytännöstä erotetusta oppimispuheesta (Biesta 2010) hahmotamme oppimisen nimenomaan osana jotakin tiettyä käytäntöä ja tämän käytännön rakennuspuita: puhetta, tekoja, sosiaalisia suhteita.

Nuorisotyöntekijät rakentavat erilaisia käytäntöjä, joiden avulla oppimista voi tapahtua, kuten osallistavaa budjetointia, kokkikerhoja, teatterin tekemistä tai nuorten vapaata oleilua toisten nuorten kanssa. Käytäntöjä toteutetaan nuorisotyöntekijöiden yhdessä nuorten kanssa rakentamissa tilanteissa ja suunnittelemilla tavoilla.

Nuorisotyölle olennaiset näkökulmat oppimiseen

Vertaisuus

Yhteistoiminta
ja osallisuus

Tekeminen ja
toiminnallisuus

Oppimisen tavoitteellisuus nuorisotyössä

	Oppimisen tavoitteellisuus	Kuka asettaa tavoitteet	E simerkki aineistosta
Formaali	Asetettu selkeät tavoitteet, jotka perustuvat jonkun osaamisalueen suorittamiseen ja kerrotaan	Joku ulkopuolinen taho (esim. viranomainen)	Just se viime kevään se kahvikoulutus. Siinä oli hygieniaosaamiskoulutusta ja... Ne sai hygieniapassin. Mul on mahdollisuus ottaa vastaan näyttöjä. (14)
Non-formaali	Asetettu tiettyihin tietoihin ja taitoihin liittyviä tavoitteita, jotka kerrotaan	Aikuiset tai nuoret	Meillä on itsellä myös tällasii, keramiikkakurssi, hopeatyötä ja saippuaa ja tämmösiä niinkun... nuoret haluaa oppia näitä juttuja. (66)
Non-formaali / informaali	Tavoitteita ei julkilausuta tai kerrota nuorille	Aikuinen	Seikkailukasvatusta, jossa tavoitteena on tietysti tää ryhmäyttäminen ja yksilön oleminen ryhmässä. Mut nuorille se on seikkailua ja tekemistä. (6)
Non-formaali / informaali	Tavoitteita ei julkilausuta tai kerrota aikuisille	Nuori	Ei juurikaan nouse tässä aineistossa.
Informaali	Ei varsinaisia tavoitteita suhteessa oppimiseen		Kärsivällisyys on oikeestaan niinku se, mitä opitaan, mikä ikinä se juttu onkaan, mitä nuoret haluaa oppii, vaikka kädentaitoja. Plus sit myös sosiaalisia taitoja ne oppii aivan valtan paljon huomaamatta. (91)

Formaali oppiminen

Oppilashuollon kans on kehitetty jo sillon 2014 Minä työelämässä -malli, jossa taidelähtösillä menetelmillä opetellaan työelämätaitoja. [...] Teen ton kuraattorin kans työparina ja sit aina välillä me esitellään niitä jollekin. Nykyään se on kolmen kerran paketti, se on kolme tunnin settiä ja se on teemotettu [...] Se on niin, et siel on vuorovaikutus, tunnetaidot ja itsetuntemus, ne on ne kolmen kerran teemat. (Haastattelu 11)

Non-formaalin ja informaalin välimaastossa

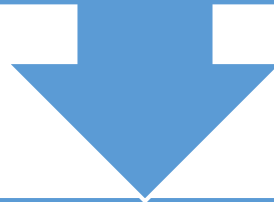
Ja ne ei osannu siis sanaakaan, ei englantii, ei suomee, ei mitään. Ja sitte alotettiin sählyn kautta opettelee suomee, pelattiin nuorisotalol ensin piti pelaa kahestaan, et pääs kaveri vähän jyvälle, et mitä tarkoittaa sählyn pelaaminen, et pysty pelaa muitten kaa ja et mitkä säännöt on ja näin. Mut että samal opeteltiin suomee, "pallo", "maila", nimet ja niin edelleen. (Haastattelu 26)

Informaali eli arjessa oppiminen

Ku nuori itse sanottaa sitä, et hän on oppinu, hän on oppinu, vaikka asettamaan tavoitteita tai jotain vastuunkantamiseen liittyvää, tämmösii mitä harvoin nuoret tulee sanoittamaan ääneen tai aikuisetkaan. Varsinkaan nuori, joka on vielä vuos sitte ollu sillee, et emmä oo oppinu mitää. Vaik hänest näkee et hän on oppinu. Niin sit yhtäkkii se kääntyyki siihen, et hän on oppinu. Esimerkiks yks meijän entinen nuori, joka kävi vieraana toisia nuoria tapaamassa. Joka puhuu vieläki tärkeimpänä asiana siit, kuinka paljon hän on oppinu, et ne asiat on vieläki hänen elämässään, mitä hän on oppinu. (Ryhmäkeskustelu 5)

Nuorisotyössä yksilön ja ryhmän oppiminen tapahtuu yhtä aikaa

Työntekijöiden mukaan yksilön oppiminen ja ryhmämuotoinen toiminta tapahtuvat nuorisotyössä usein yhtäaikaisesti.

Kyllä mä kanssa nään semmosen yhdessä toimimisen. Sitten myös semmonen, että pystyy tekemään erilaisten ihmisten kanssa hommia ja sitten se myös sen oman oppimisen ymmärtäminen. (Ryhmäkeskustelu 72)

Entä oppiminen yhteiskunnasta?

Nuorisotyöntekijöiden puheessa korostuvat ryhmässä oppiminen, yhdessä tekeminen, vertaisryhmän positiivinen vaikutus yksilön kykyihin sekä nuorten tukeminen kansalaisuutensa kehittämisessä.

Nuorisotyö tuottaa jaettuja kokemuksia (Filander 2007), joilla on vaikutusta yksilön oppimiseen. Näin tulkintamme nuorisotyön oppimisesta näyttää vastaavan niitä näkemyksiä, joiden mukaan nuorisotyössä on kyse yksilöllisen ja kollektiivisen oppimisen yhdistelmästä. (Slovenko & Thompson 2016.)

Toisaalta yhteiskunnallisempi näkökulma oppimiseen jää aineistossa vähäisemmäksi.

Yhteenveto

Oppimisella nuorisotyössä on joukko tavoitteita, jotka useimmiten on asetettu väljästi ja joita ei aina aukaista osallistujille.

Lisäksi nuorisotyön prosessi tuottaa tuloksia, jotka eivät ehkä näy osallistujille ja jotka eivät perustu ennalta-asetettuihin tavoitteisiin.

Näin oppimisesta nuorisotyössä puhutaan yhdistelmänä eri oppimisen muotoja, aina formaalista informaaliin eli arkioppimiseen.

Nuorisotyöntekijät kuvaavat oman työnsä tuloksia vertaisuuden ja ryhmätoiminnan kautta. Yksilön ohella huomiota kiinnitetään myös ryhmän oppimiseen.

Usein oppiminen kuvataan nuoren tai hänen taitojensa kehittymisenä tai nuoren kasvuna, jonka taustalla on nuorten tarpeiden mukaan määrittyvä ja nuorisotyöntekijöiden ohjaama prosessi.

Artikkeli, johon teksti
perustuu on
luettavissa vapaasti
verkossa.

<https://doi.org/10.30675/sa.102979>

Oppiminen nuorisotyössä

Kiistanalainen käsite käytännössä

Tomi Kiilakoski

Nuorisotutkimusseura

Eila Kauppinen

Nuorisotutkimusseura

doi: <https://doi.org/10.30675/sa.102979>

Avainsanat:

nuorisotyö, oppiminen, nuorisopolitiikka, Eurooppa

 PDF

NUMERO

Vol 22 (2021): Sosiaalipedagoginen
aikakauskirja, vuosikirja 2021

OSASTO

Artikkelit

JULKAISTU

2021-12-15